

Gospodarka odpadami komunalnymi w województwie lubelskim w 2016 roku

Notatka sygnalna zawiera informacje o zebranych (wytworzonych) odpadach komunalnych na terenie województwa lubelskiego, ich rodzajach, strukturze oraz kierunkach zagospodarowania.

Zebrane odpady komunalne

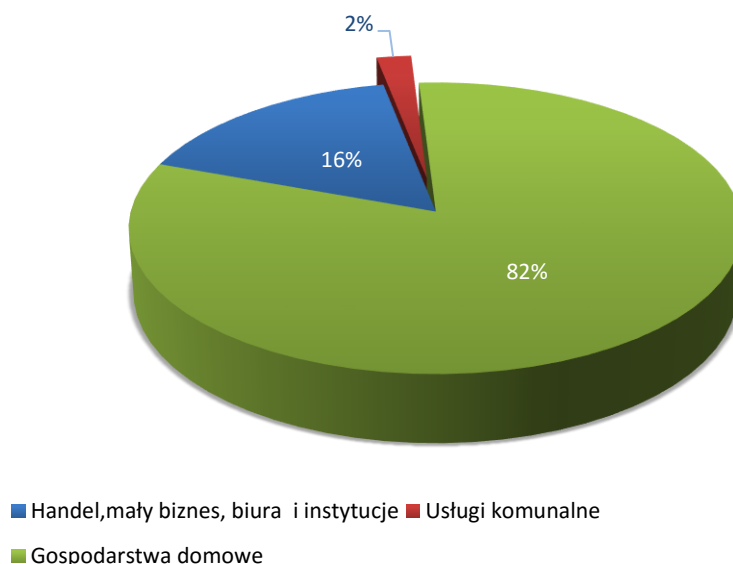
W 2016 r. w województwie lubelskim zebrano 419,4 tys. ton odpadów komunalnych. W porównaniu z 2015 rokiem ilość zebranych odpadów komunalnych wzrosła o 9%. Firmy sektora prywatnego zebrały 57%, a publicznego 43% z ogółu tego typu odpadów.

Tab. 1. Zebrane odpady komunalne w 2016 r.

Wyszczególnienie	Odpady zebrane (wytworzone)	
	w tys. ton	w kg na 1 mieszkańca
Polska	11654,3	303,3
lubelskie	419,4	196,4

Struktura pochodzenia odpadów komunalnych zebranych w województwie lubelskim była zbliżona do ogólnokrajowej i kształtowała się podobnie jak w 2015 r. W strumieniu odpadów komunalnych w województwie lubelskim dominują odpady pochodzące z gospodarstw domowych (82%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca tego typu odpadów zebrano 160,1 kg, o 36% mniej niż średnio w Polsce. Kolejne – pod względem wielkości - źródła wytworzenia odpadów komunalnych obejmowały handel, mały biznes, biura i instytucje. Łącznie odpowiadały one za wygenerowanie ponad 16% odpadów. Udział odpadów pochodzących z usług komunalnych (czyszczenie ulic, utrzymanie parków, cmentarzy) sięgał natomiast 2%. W 2016 r. do wzrostu zebranych odpadów komunalnych przyczyniły się głównie gospodarstwa domowe, z których zebrano o 13% więcej odpadów niż w 2015 roku.

Rys. 1. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych w województwie lubelskim w 2016 r.

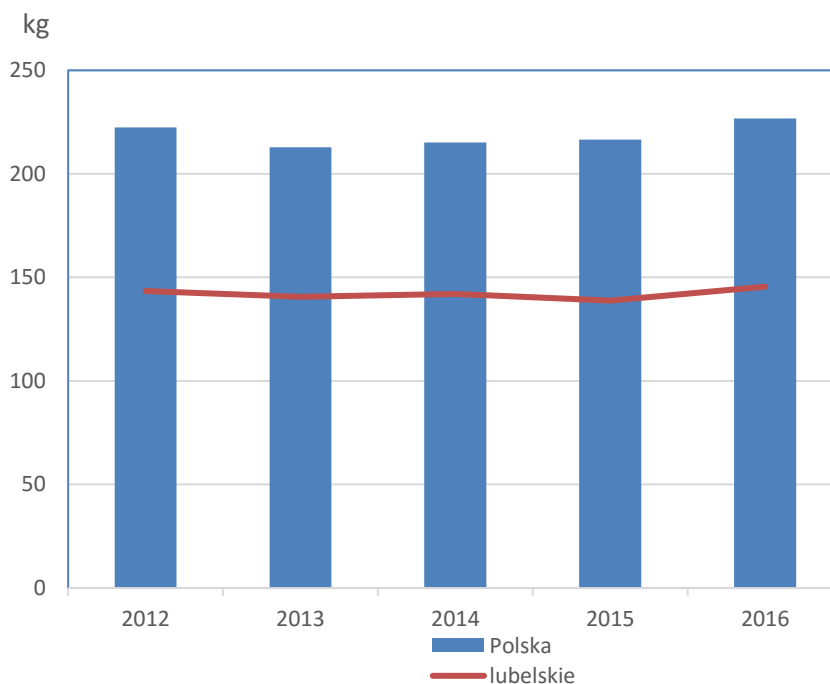

Województwo lubelskie plasowało się na przedostatnim miejscu w Polsce w ilości zebranych odpadów komunalnych przypadających na 1 mieszkańca (196 kg). Najmniej tego typu odpadów zebrano w województwie świętokrzyskim (184 kg), a najwięcej w dolnośląskim (361 kg).

Zmieszane odpady komunalne

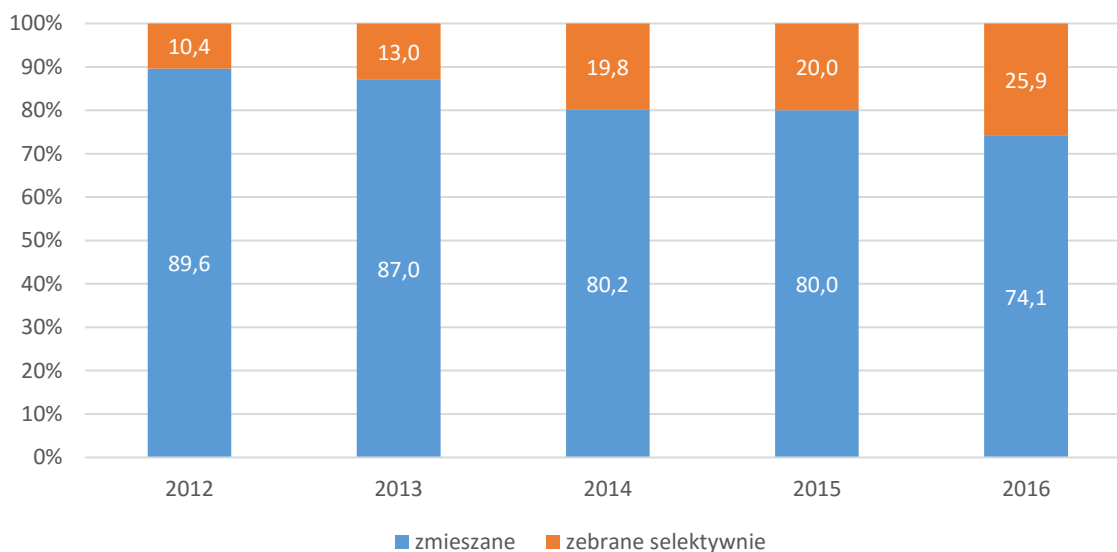
W Polsce od pięciu lat ilość zmieszanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca utrzymuje się na zbliżonym poziomie około 220 kg. W 2016 r. w porównaniu do ub.r. nastąpił niewielki ich wzrost do 226,7 kg. Podobną tendencję można zauważyć w województwie lubelskim, z tą jednak różnicą, że w porównaniu do średnie krajowej ilość zmieszanych odpadów pozostawała na dużo niższym poziomie 64,2% (145,5 kg).

Rys. 2. Zmieszane odpady komunalne w przeliczeniu na 1 mieszkańca

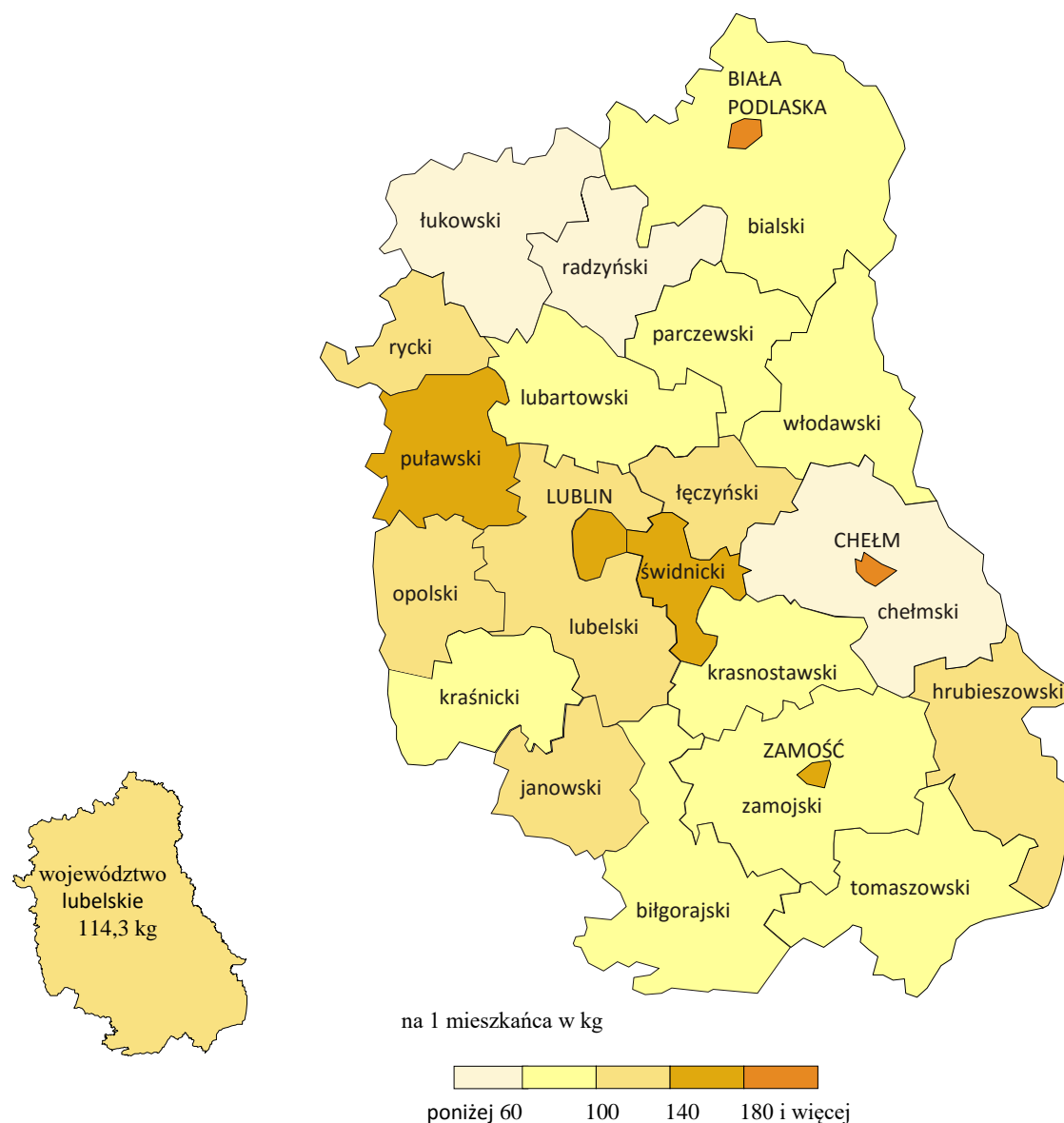
W województwie lubelskim w 2016 r. udział odpadów zmieszanych w ogólnej ilości zebranych odpadów komunalnych wyniósł 74,1% i był podobny jak w kraju 74,8%. W ostatnich latach można zauważyć pozytywne efekty w gospodarce odpadami. Powstawanie nowych instalacji przetwarzania odpadów i sukcesywne wprowadzanie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych spowodowało, że udział odpadów zmieszanych wciąż maleje (od 2012 r. do 2016 o 15,5 p.proc.).

Rys. 3. Struktura zebranych odpadów komunalnych w województwie lubelskim według metod ich pozyskiwania

W 2016 r. w województwie lubelskim zebrano 310,8 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 4,5% więcej niż w 2015 r. Masa odpadów zmieszanych zebranych z gospodarstw domowych wyniosła 244,1 tys. ton i stanowiła trzy czwarte ogólnej ich ilości (78,5%), przy czym w porównaniu z poprzednim rokiem zanotowano wzrost ich udziału o 2,8 p.proc. Najwięcej zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zebrano w miastach: Białej Podlaskiej (207 kg), Chełmie (180 kg) i Lublinie (173 kg), podczas gdy najmniej w powiatach: chełmskim (51 kg), łukowskim (54 kg) i radzyńskim (57 kg).

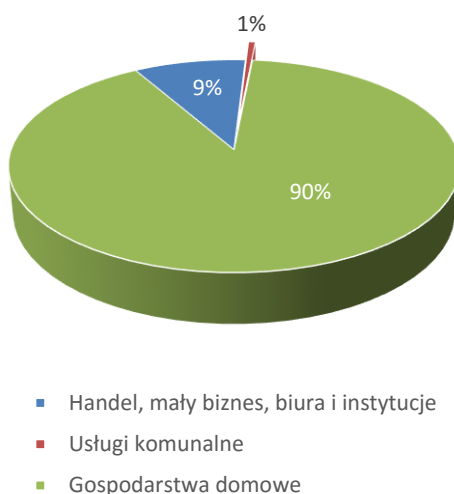
Rys. 4. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w województwie lubelskim w 2016 r.

Selektywna zbiórka odpadów

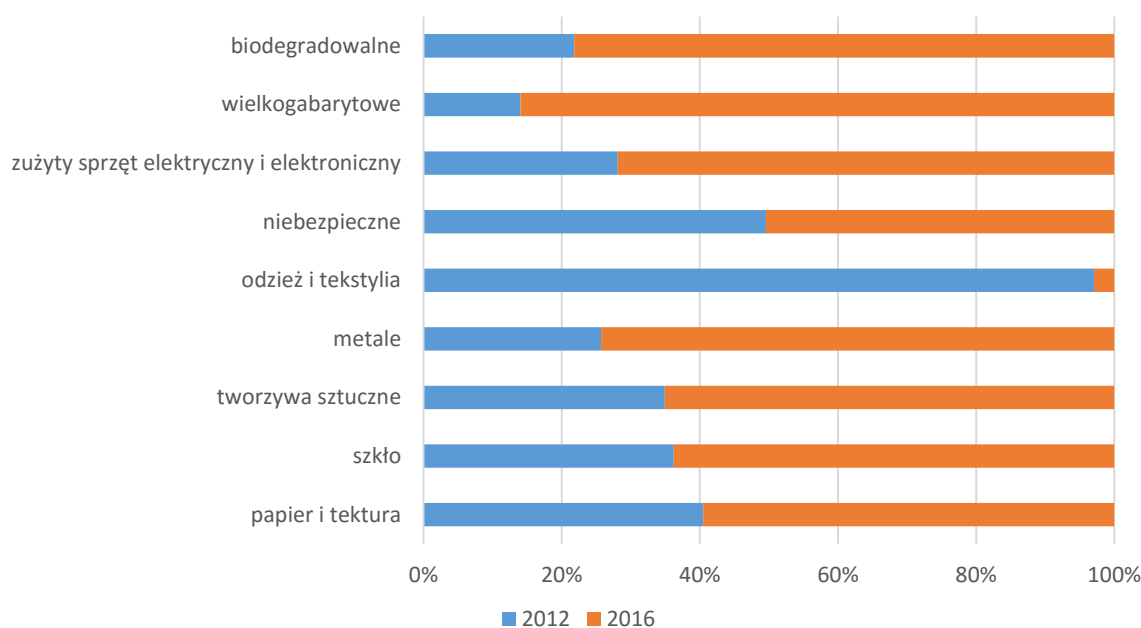
Udział odpadów zebranych selektywnie i wysegregowanych z frakcji suchej wyraźnie się zwiększył. Wpływ na taką sytuację miało wprowadzenie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W 2016 r. w województwie lubelskim, podobnie jak w kraju, zebrano selektywnie i wysegregowano z frakcji suchej jedną czwartą odpadów komunalnych (26%). W porównaniu do 2015 r. ilość odpadów zebranych selektywnie wzrosła o 25% do 108,6 tys. ton. Nadal dominującą rolę w pozyskiwaniu odpadów zebranych selektywnie (z udziałem 90%) miały gospodarstwa domowe. Selektywna zbiórka odpadów z handlu, małego biznesu, biur i instytucji oraz usług komunalnych, pozostawała na niskim poziomie i wynosiła odpowiednio 9% oraz 1%.

Rys. 5. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych zebranych selektywnie w województwie lubelskim w 2016 r.

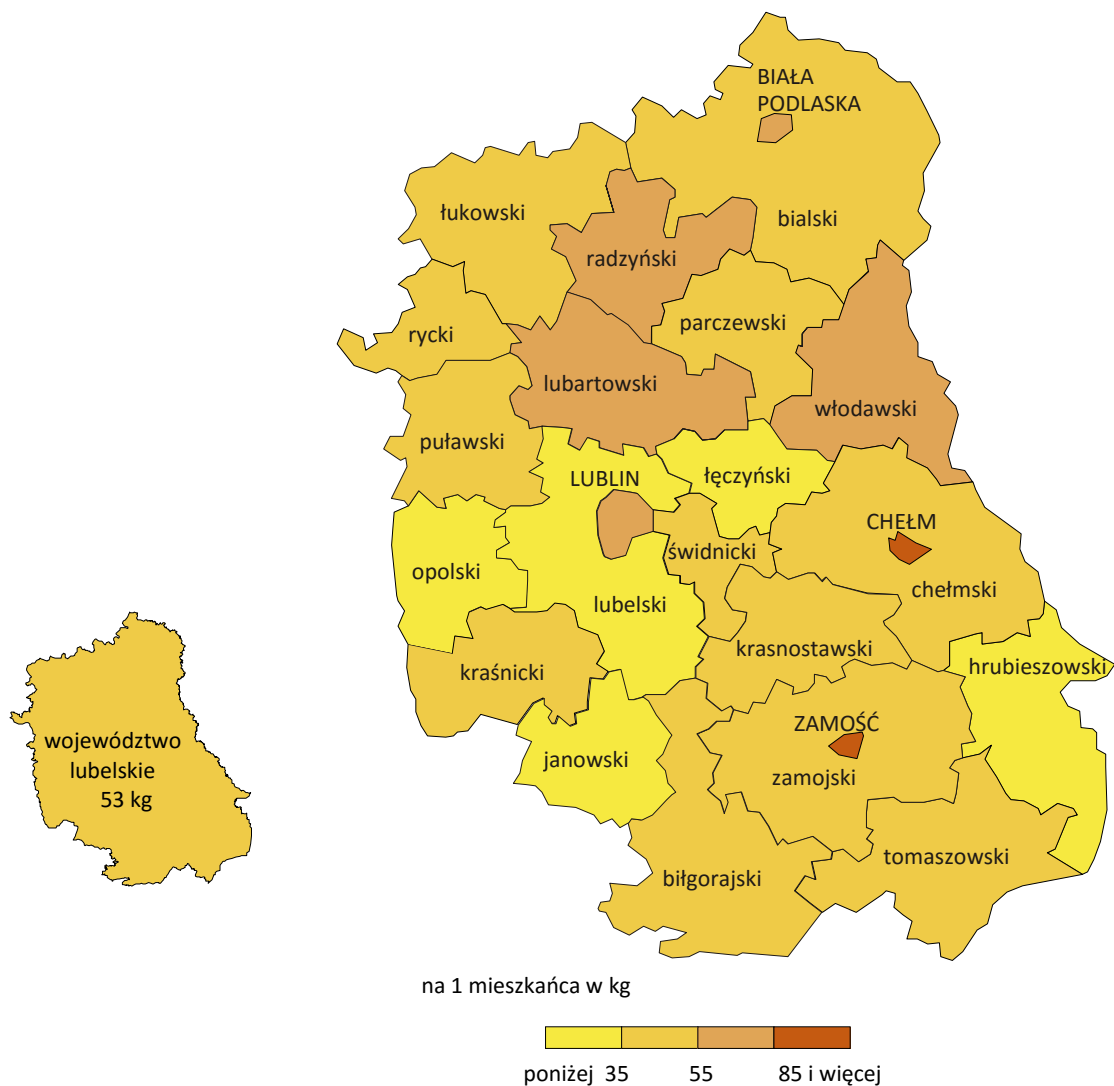
W województwie lubelskim w ostatnich pięciu latach ilość odpadów zebranych selektywnie wzrosła ponad trzykrotnie. Frakcjami, w których wzrost był najbardziej dynamicznie są: odpady wielkogabarytowe (wzrost sześciokrotny), ulegające biodegradacji (ponad trzykrotny), metale (niespełna trzykrotny) oraz zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny (ponad dwukrotny). Mniejszą dynamiką odznaczały się odpady z papieru i tektury, szkła i tworzyw sztucznych, natomiast ilość odpadów niebezpiecznych utrzymywała się na podobnym poziomie. Największy spadek można zauważyć w odzieży i tekstyliach (spadek do 3%).

Rys. 6. Struktura selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w województwie lubelskim

W 2016 r. zaangażowaniem w selektywną zbiórkę odpadów odznaczali się mieszkańcy miasta Chełma, Zamościa i powiatu radzyńskiego, w których na jedną osobę przypadało odpowiednio: 99,8 kg, 90,1 kg i 75,9 kg odpadów zebranych selektywnie. Z kolei najmniej odpadów selektywnych zebrali mieszkańcy powiatu opolskiego, lubelskiego i hrubieszowskiego (30,6 kg, 31,4 kg i 33,4 kg). W przypadku poszczególnych frakcji sytuacja w powiatach Lubelszczyzny była zróżnicowana. Miały na to wpływ głównie systemy selektywnej zbiórki surowców wtórnych stosowane w gminach. Im bardziej wyspecjalizowany system np. kontenerowy lub workowy, tym większa ilość odzyskanego surowca. Najwięcej szkła zebrano w powiatach parczewskim i chełmskim, średnio ponad 23,5 kg i 16,5 kg na 1 mieszkańca, podczas gdy w powiecie janowskim tylko 5,7 kg. Najwięcej papieru i tektury, tj. 13,4 kg zebrali mieszkańcy Lublina, a tworzyw sztucznych mieszkańców Zamościa 14,1 kg. Natomiast najmniej papieru i tektury zebrali mieszkańcy miasta Chełma 0,7 kg, a tworzyw sztucznych - powiatu lubelskiego 3,0 kg.

Rys. 8. Odpady komunalne zebrane selektywnie w województwie lubelskim w 2016 r.

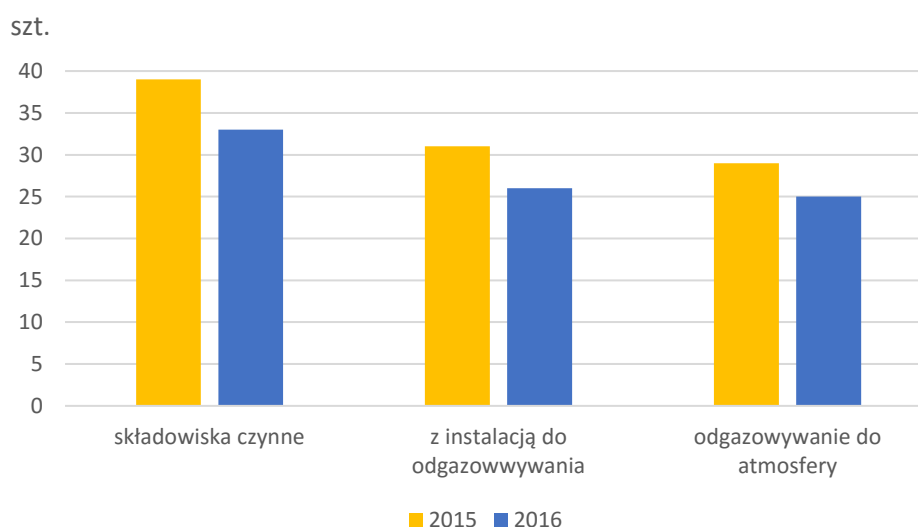

Składowiska

Na koniec 2016 r. w województwie lubelskim funkcjonowały 33 czynne składowiska przyjmujące odpady komunalne, o łącznej powierzchni 88,3 ha. W porównaniu do 2015 roku zamknięto 6 składowisk komunalnych, które zajmowały powierzchnię 7,5 ha. W 2016 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 26 składowisk wyposażonych w instalację odgazowywania i 25 składowisk z instalacją odprowadzającą gaz do atmosfery. Składowiska powinny być wyposażone w odpowiednie zabezpieczenia i instalacje, zapobiegające emisji gazów do atmosfery i odcieków do wód gruntowych. Z informacji od firm zarządzających składowiskami wynika, że zamykane były te, które nie spełniały tych wymogów.

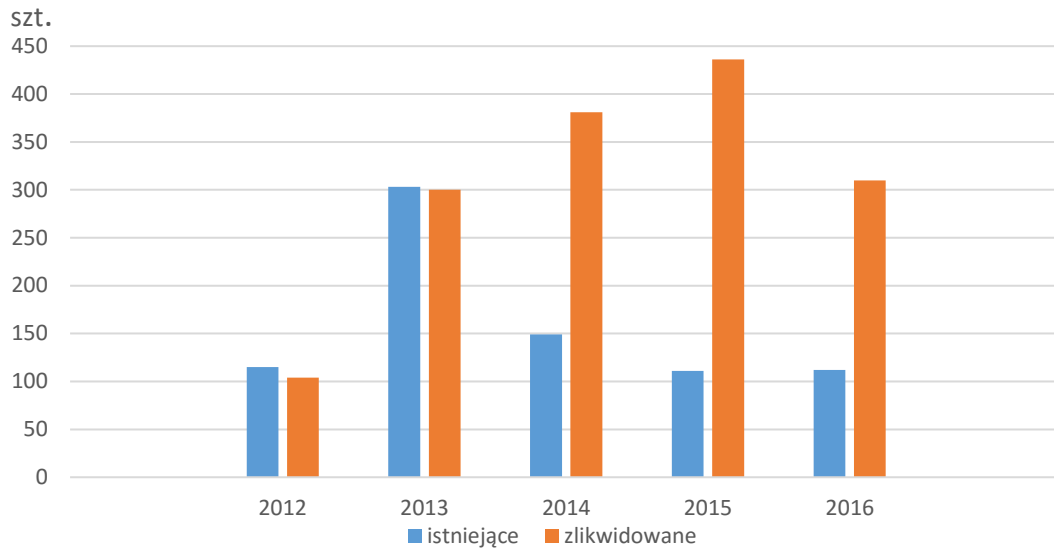
Pomimo nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wciąż zbyt duża ilość odpadów zmieszanych i zebranych selektywnie trafiła na składowiska. Na zorganizowanych składowiskach w województwie lubelskim zdeponowano 39,3% odpadów zebranych ogółem, czyli 164,7 tys. ton. Odpadów zebranych selektywnie, które trafiają na składowisko jest znacznie mniej, 11% z ogółu odpadów zebranych w ten sposób.

Rys. 9. Instalacje odgazowywania na składowiskach w województwie lubelskim

W województwie lubelskim w 2016 r. liczba „dzikich” wysypisk śmieci nie zmieniła się znacząco, na koniec roku było ich 112. Zlikwidowano 310 tego typu wysypisk, z których zebrano ponad 6,8 tys. ton odpadów. W mieście Lublinie na koniec 2016 roku pozostało 37 nielegalnych wysypisk, przy czym w ciągu roku zlikwidowano 183 wysypisk, z których zebrano 2,3 tys. ton odpadów. Główną przyczyną tej sytuacji jest brak stałej i rzetelnej kontroli ze strony gmin jak również niedostateczna ilość stacjonarnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK-ów).

Rys. 10. Nielegalne składowiska odpadów komunalnych w województwie lubelskim

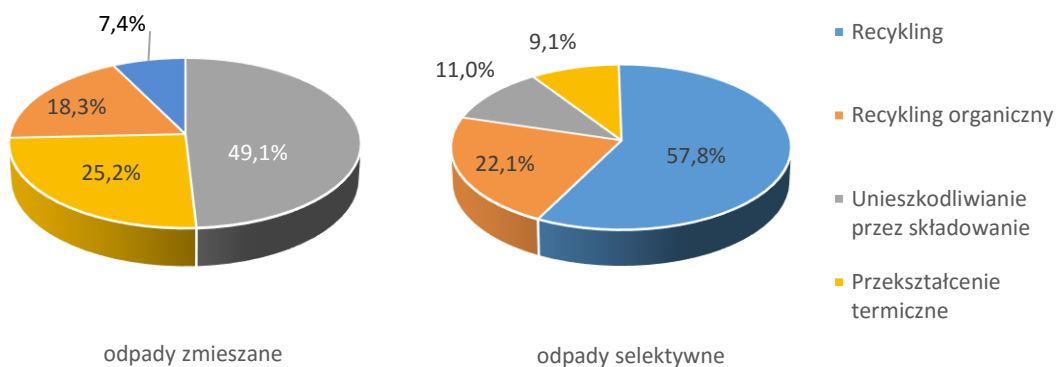

Zagospodarowanie odpadów komunalnych

W 2016 r. w województwie lubelskim zagospodarowanie zmieszanych odpadów komunalnych przedstawiało się następująco: udział odpadów przeznaczonych do termicznego przekształcania wynosił 25,2%, recyklingu 7,4% a recyklingu organicznego 18,3%. Udział odpadów zmieszanych, które trafiły na składowisko wynosił aż 49,1%.

W przypadku odpadów zebranych selektywnie 80 % z ogółu poddano recyklingowi, 11% trafiło na składowiska, a 9% do termicznego przekształcania (spalania). Wskaźniki zagospodarowania wyselekcjonowanych odpadów komunalnych na Lubelszczyźnie były niższe niż w kraju, gdzie 90% tego typu odpadów podlegało recyklingowi, 4% skierowano na składowiska, a 5% poddano obróbce termicznej.

Rys. 11. Zagospodarowanie odpadów komunalnych w województwie lubelskim w 2016 r.

Cele i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, powinny przyczynić się do wypełnienia przepisów prawa wspólnotowego m.in. w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ograniczania ich składowania oraz osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu. Szczególnie ważnym zadaniem w systemie gospodarowania odpadami jest kształtowanie społecznej świadomości segregacji odpadów poprzez edukację. Należy uświadomić społeczeństwu, że najważniejsze jest zapobieganie powstawaniu odpadów i ich przetwarzanie przed unieszkodliwianiem.

Wnioski:

1. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych przez mieszkańca województwa lubelskiego plasuje Lubelszczyznę na przedostatnim miejscu w skali kraju.
2. Większość (82%) wytworzonych odpadów komunalnych pochodzi z gospodarstw domowych.
3. W ostatnich pięciu latach udział odpadów zmieszanych zmalał o 15,5 p.proc.
4. W województwie lubelskim prawie 80% odpadów zebranych selektywnie poddano recyklingowi, w przypadku odpadów zmieszanych to niespełna 26% .
5. Wciąż zbyt duża ilość zebranych odpadów została zdeponowana na składowiskach (39,3%).
6. Mimo że, wszystkie gospodarstwa domowe objęte są zbiórką odpadów, problem „dzikich” wysypisk pozostaje nie rozwiązany.

Opracowanie:

Renata Niepogoda – Ośrodek Statystyki Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej